

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ซึ่งมุ่งศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหารของสถานอุดมศึกษาเอกชนทั้ง 12 แห่ง เกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ในสถานอุดมศึกษาเอกชน ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ 1) บทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ในสถานอุดมศึกษาเอกชน 2) ความต้องการให้มีกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ 3) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอาจารย์ในสถานอุดมศึกษาเอกชน นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องการ เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหารของสถานอุดมศึกษาเอกชน ตลอดจนเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีวุฒิ และประสบการณ์การทำงานต่างกันในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ในสถานอุดมศึกษาเอกชนอีกด้วย อนึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาในบทนี้ออกเป็น 4 หัวข้อ คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะได้อธิบายถึงตามลำดับต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารวิชาการทั้งหมด 148 คน และอาจารย์ประจำซึ่งปฏิบัติงานในภาคต้นของปีการศึกษา 2526 สุ่มมาร้อยละ 20 ของจำนวนอาจารย์ในสถานอุดมศึกษา 10 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยการศาสดา วิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาลัยเกริก วิทยาลัยคณาจารย์ วิทยาลัยแพทย์ วิทยาลัยเทคนิคสยาม วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต วิทยาลัยศรีปทุม วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ และวิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ ส่วนในวิทยาลัยพยาบาลหัวเฉียว และวิทยาลัยแสงธรรม ซึ่งประชากรอาจารย์น้อย ผู้วิจัยได้ใช้ประชากรอาจารย์ทั้งหมด การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอาจารย์ประจำด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ทั้งสิ้น 276 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาจาก เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวทาง แล้วจึงนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องครอบคลุม จุดมุ่งหมาย และขอบเขตของการวิจัย แบบสอบถามที่สร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) ซึ่งมุ่งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ให้จลค่าความสำคัญของบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ประจำในสถานบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งมีทั้งหมด 8 ลำดับ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมุ่งศึกษาความต้องการให้มีกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ในสถานบันอุดมศึกษาเอกชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการสอน และการให้คำปรึกษาทางด้านการประกอบคำขอกระทง 18 ข้อ ด้านการวิจัย แต่งตำรา และเขียนบทความทางวิชาการประกอบคำขอกระทง 9 ข้อ ด้านการบริหาร การเป็นกรรมการ และการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรประกอบคำขอกระทง 9 ข้อ ด้านการบริการชุมชน และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประกอบคำขอกระทง 8 ข้อ รวมทั้งสิ้น 44 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เช่นเดียวกัน แต่มุ่งศึกษาระดับของปัญหาในการพัฒนาอาจารย์ในสถานบันอุดมศึกษาเอกชน แบบสอบถามตอนนี้ประกอบคำขอกระทง 18 ข้อ นอกจากนี้ยังมีแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ในสถานบันอุดมศึกษาเอกชนแต่ละแห่ง

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน ตรวจสอบแก้ไข เพื่อให้แบบสอบถามถูกต้องเหมาะสม และครอบคลุมเจตนาของการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิชุดนี้ ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคณวุฒิ หัวหน้าภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา โขวิไลกุล อาจารย์ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สศศิลา อัครวิไล อาจารย์ภาควิชาเภสัชศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. รองศาสตราจารย์ ดร.สรสิทธิ์ วัชรโรทยาน อาจารย์ภาควิชาปฐมพยาบาล คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. อาจารย์ ดร.มานิต บุญประเสริฐ คณบดีคณะวิชามนุษยศาสตร์ วิทยาลัยการค้า
6. อาจารย์ ดร.ธนุ กุลชล รองอธิการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยกรุงเทพ

หลังจากผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 6 ท่านดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับอาจารย์ซึ่งมีชื่อกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย จำนวน 20 คน เพื่อทดสอบว่าแบบสอบถามมีปัญหาในการตอบแบบสอบถามหรือไม่ และผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไข อีกครั้งหนึ่ง เพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ซึ่งใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 5 สิงหาคม ถึง วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2526 โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอความร่วมมือจากสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย ไปยังสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้ง 12 แห่ง

2. ขอความร่วมมือจากอธิการบดีหรือคณบดีผู้บริหารงานวิชาการ และอาจารย์ประจำที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง เป็นจำนวนทั้งสิ้น 339 ฉบับ

4. หลังจากได้รับแบบสอบถามคืนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้สำรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด ปรากฏว่าได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 337 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 79.01 ของแบบสอบถามทั้งหมด (ดังรายละเอียดในตารางที่ 1) และนำมาวิเคราะห์ต่อไป

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา

	ผู้บริหาร			อาจารย์		
	แจกทั้งหมด	ได้รับคืน	ร้อยละ	แจกทั้งหมด	ได้รับคืน	ร้อยละ
วิทยาลัยการคำ	10	7	70	30	30	100
วิทยาลัยกรุงเทพ	16	11	68.75	29	23	79.31
วิทยาลัยเกริก	15	10	66.66	29	25	86.20
วิทยาลัยคณาสวรรค์	14	9	64.28	21	20	95.23
วิทยาลัยพยาบาลหัวเฉียว	4	3	75	14	13	92.85
วิทยาลัยพายัพ	20	13	65	30	26	86.66
วิทยาลัยเทคนิคสยาม	13	9	69.23	20	19	95
วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตศึกษ	12	6	50	29	23	79.31
วิทยาลัยศรีปทุม	13	10	76.92	27	23	85.18
วิทยาลัยแสงธรรม	5	2	40	8	4	50
วิทยาลัยเอเซียอากเนย์	14	8	57.14	20	19	95
วิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ	12	6	50	19	14	73.68
	148	94	63.51	276	243	88.04

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาการยลละของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละขอ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับลำดับความสำคัญของบทบาท และความรับผิดชอบของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทั้ง 8 บทบาทอันได้แก่ การสอน การวิจัย การเขียนตำรา และการเขียนบทความทางวิชาการ การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร การบริหาร และงานธุรการ การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยการจัดลำดับความสำคัญจากค่าเฉลี่ยของแต่ละบทบาท
3. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการให้กิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับบทบาท และความรับผิดชอบของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยมัธยิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแต่ละข้อมติ และของบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน รายการทั้ง 4 ด้าน
4. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอาจารย์ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยมัธยิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแต่ละข้อมติ

อนึ่งการให้คะแนนค่าตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการให้กิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับบทบาท และความรับผิดชอบของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตลอดจนค่าตอบเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอาจารย์ ผู้วิจัยได้ให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

มากที่สุด ให้ 5 คะแนน

มาก ให้ 4 คะแนน

ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
ไม่เลย	ให้	1	คะแนน

5. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ เกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน วิเคราะห์และทดสอบโดยการหาค่า (t-test)

6. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของอาจารย์ที่วุฒิแตกต่างกัน (โดยแยกเป็นวุฒิปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี) เกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน วิเคราะห์และทดสอบโดยการหาค่า ที-เทสต์ (t-test) เช่นเดียวกัน

7. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน เกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน วิเคราะห์โดยการหาค่าความแปรปรวน (ANOVA) รายข้อ และรายด้าน ในกรณีที่พบว่ามี ความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยทำการทดสอบต่อไปว่าคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันโดยการหาค่าความแตกต่าง โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Multiple Comparison in Treatment Mean)